

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2553/ 00059

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	7 มี.ค. 2553	19	6750	5

นมัสการ⁶⁶พระธาตุ เบ็งสกัด⁹⁹เมืองงั่ว

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ - 7 พ.ค. 2553	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6 750	หน้า 5

อำ

เภอปัว จังหวัดน่าน เป็น
อำเภอเล็กๆ ตั้งอยู่ท่ามกลาง
ขุนเขา อำเภอปัวนี้มีตำนานเล่าว่าสร้าง
ขึ้นมาตั้งแต่สมัยพญาคูครองเมือง
สมัยนั้นมีชื่อเรียกว่า “วรรณคร” ก่อนที่

ย้อนเรื่อง เมืองล้านนา ปีที่ ๑๒

พญาคูจะย้ายเมืองลงมาสร้างยังชัยภูมิปัจจุบัน ใช้ชื่อว่า
“ภูเพียงแช่แห้ง” จนกระทั่งเปลี่ยนเป็นเมือง “นันทบุรีศรีน่าน”

นอกจากเมืองปัวจะเป็นเมืองโบราณเก่าแก่ที่สุดของ
น่านแล้ว ในเมืองแห่งนี้ยังรวบรวมไว้ด้วยวิถีชีวิตของชาวไตลื้อ
รวมไปถึงศิลปกรรมของชาวไตลื้อที่หาชมได้ยากและคง
สภาพที่สมบูรณ์เอาไว้ เช่นที่วัดพระธาตุเบ็งสกัด ซึ่งตั้งอยู่
บ้านแก้ม หมู่ที่ 5 ต.วรรณคร อ.ปัว มีตำนานเรื่องเล่าเกี่ยว
กับองค์พระธาตุซึ่งปรากฏในสมุดข่อย กล่าวว่า เมื่อครั้งที่

นายญาณะ อุปสมบทเป็นเจ้าอาวาส
ทำพิธีฉลองพร้อมเมืองใหม่ ในตอน
กลางคืนของงานฉลองนั้นได้เกิดสิ่ง
มหัศจรรย์ขึ้น ปรากฏแสงไฟเรืองรอง
พุ่งออกมาจากยอดพระธาตุ เมื่อเห็น
ดังนั้น พญาคูจึงได้ตั้งชื่อวัดแห่งนี้ว่า
“วัดพระธาตุเบ็งสกัด” หลังจากนั้น
มาสมัยขุนฟองครองเมืองวรรณคร

พญาคูต้องการจะสร้างเมืองขึ้นใหม่ให้แก่บุตรบุญธรรม
จึงได้ให้ผู้คนไปหาชัยภูมิสร้างเมืองใหม่ จนกระทั่งได้ที่
บริเวณแห่งหนึ่งซึ่งเป็นที่พื่อพระทัย แล้วสร้างเมืองขึ้นใหม่
ตั้งให้ขุนฟองเป็นผู้ครองเมือง ขนานนามว่า “เมืองวรรณคร”
พญาคูทรงมีความเลื่อมใสในพุทธศาสนา ประสงค์จะ
สร้างเจดีย์ไว้ใกล้กับเมืองใหม่ จึงได้ให้ผู้คนไปหาบริเวณที่
เหมาะสมเพื่อสร้างเจดีย์ จึงพบบริเวณที่ดินเป็นลานกว้างมี
บ่อน้ำอยู่ตรงกลางกว้างประมาณ 1.5 เมตร

พญาคูได้เสด็จไปดูและนำไม้รวกหยั่งลงไปบ่อน้ำ
ปรากฏว่าไม้ที่หยั่งลงไปขาดเป็นท่อนๆ เมื่อเห็นอัศจรรย์จึง
รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ครอบบ่อน้ำ ซึ่งสร้างขึ้นแบบธรรมดา
ขนาดกว้าง 7 เมตร สูง 20 เมตร พร้อมกับสร้างวิหารหลัง
หนึ่งอยู่ในแนวเดียวกับองค์เจดีย์

เมื่อสร้างเจดีย์แล้วเสร็จในปี พ.ศ.1826 จึงได้เชิญ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 7 ธ.ค. 2553 -	19	6750	5

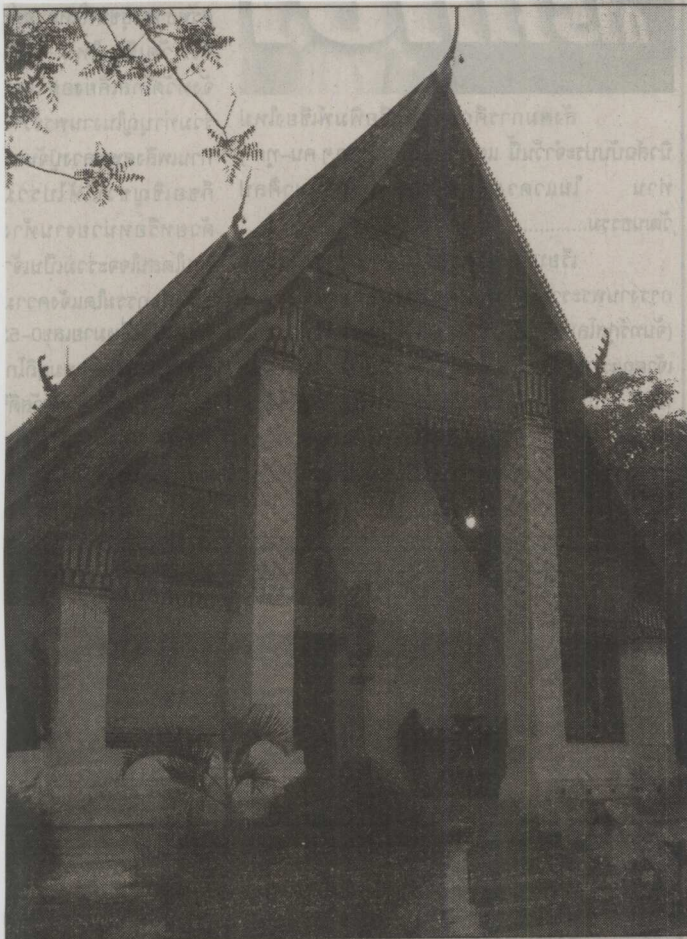
ท่านก็ได้บ้านบำรุงวัดพระธาตุเบ็งสกัดจนสิ้นรัชสมัย

เมื่อเข้าไปในบริเวณวัดพระธาตุเบ็งสกัด จะพบโบราณสถานของวัด ได้แก่ พระวิหาร ซึ่งสร้างอยู่ติดกับองค์เจดีย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นวิหารปิดมีหลังคา 2 ชั้น 2 ตับ มุงด้วยแป้นเกล็ดเป็นศิลปะแบบไตลื้อ ส่วนองค์เจดีย์เป็นงานสถาปัตยกรรมของช่างชาวน่าน สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยของพญากุศา ประมาณปี พ.ศ.1826 องค์พระธาตุได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ในสมัยของพญานันทยศ มีการบูรณะลายทองเสาวิหารและเพดาน แทนพระประธาน รวมถึงสร้างกำแพงแก้วรอบองค์พระธาตุ เมื่อปี พ.ศ.2400

เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2487 กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนวัดพระธาตุเบ็งสกัดให้เป็นโบราณสถานแห่งชาติ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 61 ตอนที่ 65 ต่อมาในปี พ.ศ.2533 คณะกรรมการหมู่บ้านโดยนายสุชาติ พลจรรผู้ใหญ่บ้านแก้ว ได้ทูลเกล้าถวายฎีกาแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อขอพระราชทานจัดหาทุนทรัพย์ซ่อมแซมพระวิหาร ซึ่งชำรุดทรุดโทรมมาก จนกระทั่งปี พ.ศ.2536 กรมศิลปากร ได้ทำการตรวจสอบและทำโครงการบูรณะวิหารวัดพระธาตุเบ็งสกัด จนได้รับการบูรณะครั้งใหญ่ในปี พ.ศ.2538

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 7 พ.ค. 2553	19	6750	5

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakpong@chiangmainews.co.th.

หากมีโอกาสเดินทางไปยัง
อำเภอปัว จังหวัดน่าน ลองแวะไป
นมัสการองค์พระธาตุเบ็งสกัด สิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์ของชาวไตลื้อแห่งเมืองปัวดู
บ้างนะครับ

เอกสารประกอบ
หนังสือรายงานการศึกษา
สภาพ ปัจจุบันวัดพระธาตุเบ็งสกัด
โดยหน่วย ศิลปากรที่ 4 กองโบราณคดี
กรมศิลปากร

□□□□ คำว่า “เบ็งสกัด” ในภาษาไตลื้อ
หมายถึง สิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดจากบ่อดินที่ใช้ไม่
แห้งลงไปแล้วขาดเป็นท่อนๆ เหมือนมีอะไรมา
กดให้ขาด นอกจากนั้นชาวบ้านยังเชื่อว่าในวันที่
มีการจัดงานเฉลิมฉลององค์พระธาตุ จะเกิด
อัศจรรย์เกิดแสงไฟขึ้น □□□□